

Samenvatting participatie inwoners Wijnjewoude bij project monomestvergisting en groengasproductie. Draagvlak dorp en omwonenden

Inleiding

Vanaf de start van coöperatie Wijnjewoude Energie Neutraal (WEN) in 2015 betreft WEN de inwoners van Wijnjewoude intensief bij het doel om als dorp in 2025 energieneutraal te worden. Het feitelijke startpunt was een Energiemix-bijeenkomst in november 2015. Toen is vastgesteld, dat Wijnjewoude om energieneutraal te worden, naast duurzaam opgewekte elektriciteit ook groengas voor de verwarming van de huizen nodig heeft. Andere opties zijn niet haalbaar in onze situatie. Er werd een proces ingezet om groengasproductie te realiseren.

Sinds 2015 bericht WEN vrijwel maandelijks over de voortgang van de activiteiten, inclusief het groengas project, in de rubriek WEN Stap voor Stap in het dorpsblad De Bân en op sociale media. Voor alle bijeenkomsten, ook ledenvergaderingen van de coöperatie, worden sindsdien alle inwoners van Wijnjewoude expliciet uitgenodigd en kunnen zij actief meepraten over de ontwikkelingen. Op die bijeenkomsten is er altijd veel steun voor de plannen om met de productie van groengas als dorp aardgasvrij te worden. Vaak was de steun unaniem.

Nadat een plan om groengas te produceren uit het slib van de plaatselijk rioolwaterzuivering niet door kon gaan in verband met sluiting van de RWZI, kwam deze locatie (Tolleane 3) in beeld als energiepark. Eerst werd gedacht aan het vestigen van een zonneweide, maar toen duidelijk werd, dat centrale mono-mestvergisting voor het dorp de enige mogelijkheid was om zelf groengas te produceren, kwam deze locatie ook in beeld om daar groengas te produceren.

Na onderzoek van meerdere opties bleek het mogelijk om op deze locatie groengas te produceren uit mest, terwijl woongenot in de omgeving niet nadelig beïnvloed zou worden en de veiligheid gegarandeerd was.

Ook over deze plannen is het dorp steeds geïnformeerd en heeft men bij kunnen dragen aan de besluitvorming via de ALV's. Ook zijn er speciale themabijeenkomsten georganiseerd en zijn de inwoners uitgenodigd om bestaande installaties in Hoornsterzwaag, Marrum en Koudum te bezoeken, om zo in de praktijk kennis te maken met al werkende mono-mestvergisters. Sinds de eerste plannen voor groengasproductie via monomestvergisting in 2017 gaat het opgeteld om meer dan 100 informatie rubrieken en nieuwsbrieven en ca 20 participatie bijeenkomsten/excursies etc. Een overzicht treft u in bijlage aan.

Inmiddels is 45% van de 850 huishoudens in Wijnjewoude lid van WEN. Dit geeft aan dat er veel draagvlak is voor de activiteiten van WEN.

Hieronder een paar belangrijke mijlpalen in het proces.

Rapport Wijnjewoude Energie Neutraal in 2025

In november 2018 presenteert WEN haar, samen met Liander opgestelde, Energieplan "Wijnjewoude Energie Neutraal in 2025; van gedacht beleid naar gedaan beleid".

Conclusie: de plannen van WEN zijn technisch haalbaar. De ledenvergadering van WEN stemt in en stimuleert om door te gaan op de ingeslagen weg. Het energieplan wordt gedragen én gesteund door Gemeente Opsterland, Provincie Friesland, Gasunie, LTO, Liander en It Wetterskip.

Klein Groningen en WEN gezamenlijk in actie

De beoogde locatie voor een centrale mono-mestvergister ligt dicht bij het buurtschap Klein Groningen. Daarom is er door het bestuur van WEN samen met de buurtvereniging Klein Groningen (KG) speciale aandacht besteed om de bewoners van het buurtschap te informeren en bij het proces te betrekken. Zo worden in september 2019 alle omwonenden van de RWZI locatie door buurtvereniging KG en WEN gezamenlijk huis-aan-huis uitgenodigd voor een excursie naar een monovergister in Hoonsterzwaag en een themabijeenkomst over mestvergisting.

Tijdens deze themabijeenkomst worden door bewoners van buurtschap Klein Groningen, zorgen geuit over eventuele hinder van o.a. geluid en verkeer. De zorgen worden door WEN uiterst serieus genomen en afgesproken wordt om, als de plannen echt haalbaar lijken, samen meer onderzoek te doen naar negen benoemde mogelijke overlastpunten. WEN zegt toe dat de vergister er niet komt als er overlast verwacht kan worden.

Werkgroep Leefbaarheid Klein Groningen en WEN

In februari 2020 start, in opdracht van buurtvereniging Klein Groningen, de Werkgroep Leefbaarheid met, namens de bewoners, onafhankelijk procesbegeleider [REDACTED] van KNHM foundation. Twee bestuursleden van de buurtvereniging participeren.

Opdracht: wat zijn de mogelijkheden om één miljoen m3 groen gas te produceren zonder overlast voor de omwonenden

In september worden de conclusies van de werkgroep in een bijeenkomst gepresenteerd. Kort samengevat: voor de omwonenden kan overlast door geur, licht, geluid, landschappelijke inpassing, gezondheid en waardedaling onroerend worden voorkomen als de nieuwste technische voorzieningen goed worden toegepast. Overlast door extra verkeer wordt voorkomen doordat WEN en Klein Groningen een overeenkomst sluiten dat er geen transport zal plaats vinden door en direct langs Klein Groningen over de Tolleane tussen Moskoubrug en RWZI.

Dialogsessies gemeente; Instelling Werkgroep Leefbaarheid 2.0

Omdat er inmiddels een protestgroep 'Westkant' is ontstaan, vinden er op initiatief van Wethouder Postma in 2020 twee dialogsessies plaats tussen Klein Groningen/Westkant en WEN. Gezamenlijk stellen zij voor om een werkgroep Leefbaarheid 2.0 in te stellen met als opdracht: *Onderzoek welke varianten van monovergisting haalbaar zijn en analyseer of zo'n variant zonder overlast kan functioneren.*

Op voorstel van de wethouder wordt ook deze werkgroep begeleid door [REDACTED] van KNHM. Hij nodigt naast Klein Groningen/Westkant en WEN ook andere buurtverenigingen waarvoor de plannen relevant zijn, uit om deel te nemen aan Leefbaarheid 2.0.

'Westkant' trekt haar aanvankelijke bereidheid om te participeren in.

Als blijkt dat buurtverenigingsbesturen niet bereid zijn deel te nemen aan de werkgroep nodigt de wethouder individuele belangstellenden uit om op eigen titel deel te nemen. In augustus 2021 gaat Werkgroep Leefbaarheid 2.0 van start met vier inwoners (waarvan twee uit de directe buurt van de rwzi) en drie vertegenwoordigers van WEN.

De werkgroep gaat als eerste aan de slag met het verkennen van alle mogelijke varianten voor mestvergisting en groengasopwek.

In mei 2022 presenteert Werkgroep Leefbaarheid 2.0 haar rapport over het variantenonderzoek in een tweetal bijeenkomsten, waarvan een speciaal gericht op aanwonenden. Centrale mestvergisting blijkt de meest haalbare variant. Vervolgstap is om te kijken of een centrale variant op de rwzi locatie zonder overlast voor aanwonenden te realiseren is.

In april 2023 organiseert Werkgroep Leefbaarheid 2.0 een tweetal excursies naar een monomestvergister in Koudum. Er nemen ruim 40 dorpsgenoten deel. De excursies vormen een waardevolle informatiebron en worden als groot succes beoordeeld.

Om iedereen goed te informeren ontwikkelt de werkgroep een informatiepagina over de groengasplannen op de dorpswebsite. Hier vindt men onder andere antwoord op veel gestelde vragen.

Eindconclusie Werkgroep Leefbaarheid 2.0

Begin 2024 presenteert de werkgroep tijdens een bijeenkomst haar eindconclusie, gedeeltelijk op basis van rapporten van onderzoeksbureaus op gebied van geur, geluid en veiligheid. De conclusie luidt dat er geen overlast te verwachten is van een centrale monovergister en groengasproductie op de rwzi locatie.

De werkgroep doet aanbevelingen aan WEN om in samenwerking met het dorp en de gemeente te werken aan een goede landschappelijke inpassing en verkeersafwikkeling.

Zie voor eindrapport Leefbaarheid 2.0 <https://wijnjewoude.net/groengas/rapportage-werkgroep-leefbaarheid-2/>

Tot zover het overzicht van de langjarige, concrete en geslaagde activiteiten van WEN om de inwoners van Wijnjewoude te betrekken bij en draagvlak te verwerven voor het plan als dorp aardgasvrij te worden door groengas productie uit de mest van de omliggende melkveehouders.

Tenslotte

Plaatselijk Belang Wijnjewoude spreekt uit dat zowel Werkgroep Leefbaarheid 2.0 als WEN zeer zorgvuldig te werk zijn gegaan.

Wat er ook speelt...

Toen de plannen in 2019 wat concreter werden is een kleine groep dorpsbewoners zich tegen de komst van de mestvergister gaan keren. Zij hebben zich op wisselende manieren verenigd en verspreiden regelmatig feitelijk onjuistheden. WEN heeft steeds inhoudelijk en met de juiste feiten gereageerd en tevens diverse pogingen gedaan om met deze groep dorpsgenoten in contact te komen. WEN gelooft erin dat je problemen oplost door er over te praten. Helaas heeft dat niet tot constructieve gesprekken geleidt, ondanks meerdere bemiddelingspogingen.

In de afgelopen jaren zijn WEN bestuurders meermaals geconfronteerd met persoonlijke belediging (ook in media) waarmee de integriteit van WEN en haar vrijwilligers wordt bezoedeld. Daarnaast zijn er vernielingen aangebracht aan WEN bezittingen en zelfs persoonlijke bedreigingen geuit. De dader is bekend en de politie is betrokken.

Ook leden van de werkgroep Leefbaarheid 2.0 die zich op persoonlijke titel hebben ingespannen om ten behoeve van het dorp de feiten helder te krijgen, hebben te maken met onheuse bejegening door buurtgenoten. De twee aanwonende participanten in de werkgroep hadden in eerste instantie ook grote zorgen over de plannen voor de mestvergister. De sfeer was bij aanvang gespannen. Echter in de loop van het proces is door goede gesprekken en verdieping in de feiten bij hen draagvlak ontstaan voor de plannen. Een deelnemster verwoordt; *'wat ik zo jammer vind is dat mijn burens onnodig ongerust zijn gemaakt over de plannen en dat er een sfeer is ontstaan waarin we niet makkelijk meer in gesprek komen'*.

Daarnaast is ook Gemeente Opsterland verschillende malen door tegenstanders benaderd met het verzoek om de plannen van WEN te stoppen. Zowel het college van B&W, als ook een robuuste meerderheid in de Raad (>80%) hebben de plannen van WEN steeds gesteund.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen